

Odůvodnění

Obecná část

Návrh nařízení vlády o ochraně zdraví před nepříznivými účinky neionizujícího záření (dále jen „návrh“) vychází z požadavku harmonizovat přípustné hodnoty se směrnicemi platnými v Evropské unii, přičemž má obsáhnout celý interval frekvencí neionizujícího elektromagnetického záření a elektrických a magnetických polí od 0 Hz do $1,7 \cdot 10^{15}$ Hz (tj. od statického elektrického a magnetického pole až po ultrafialové záření).

V intervalu frekvencí od 0 Hz do 300 gigahertz přebírá návrh nejvyšší přípustné hodnoty a referenční úrovně stanovené ve Směrnici ICNIRP (International Commission on Non-Ionizing Radiation Protection) z roku 1998, které podporuje Světová zdravotnická organizace a které 8. června 1999 schválila Rada Evropy. Tyto směrnice se podstatně liší od dosud platné vyhlášky Ministerstva zdravotnictví č. 408/1990 Sb. tím, že pro omezení expozice berou za základ dozimetrické veličiny (hustotu indukovaných proudů v těle a ohřívání tkáně těla). Z nich jsou pak odvozeny referenční hodnoty pro úrovně dobře měřitelných veličin - elektrických a magnetických polí a zářivých toků - které jsou určeny tak, aby jejich nepřekročení zajistilo i nepřekročení přípustných hodnot pro stanovené dozimetrické veličiny. Tento způsob hodnocení expozice je uplatněn i v standardech USA (ACGIH, IEEE).

Při určování přípustné expozice vychází směrnice ICNIRP (a další uvedené dokumenty) z krátkodobých účinků elektromagnetických polí a záření na člověka. Protože dosud platná vyhláška 408/1990 Sb. (a stejně i výnos hlavního hygienika ČSR čj. HE-344.5-3.2 z roku 1970 o hygienicky únosných hodnotách ozáření elektromagnetickými vlnami) vychází z představy o existenci dlouhodobých účinků slabých elektrických a magnetických polí a pro dlouhodobou expozici dochází k přípustným hodnotám až o dva řády nižším (ve výkonových jednotkách) než jsou referenční hodnoty ICNIRP, uvádí se dále doslovný překlad odůvodnění směrnice ICNIRP publikovaného komisí ICNIRP k této otázce v březnu 1999:

„Nedávno vypracovala ICNIRP směrnici pro limity expozice elektromagnetickým polím do frekvencí 300 GHz. Po zhodnocení veškeré vědecké literatury byly jako bezpečně ověřené při přísném posuzování zjištěny krátkodobé, bezprostřední zdravotní následky jako stimulace periferních nervů a svalů, funkční změny v nervovém systému a v jiných tkáních, elektrické rány a popálení způsobené dotykem vodivých předmětů, a změny chování vyvolané zvýšením teploty tkáně. Existují také údaje o dlouhodobé expozici nízkými úrovněmi, které naznačují, že by mohly existovat i další vlivy na zdraví. Hledisko ICNIRP však je, že při

absenci laboratorních studií jsou epidemiologická data nedostatečná k tomu, aby bylo možné podle nich stanovit směrnice pro expozici. "

V intervalu frekvencí od 0 Hz (statická pole) do 60 kHz, pro který zatím v ČR neexistuje hygienický předpis, jsou přípustné hodnoty stanovené komisí ICNIRP poněkud přísnější než standardy USA a než (opuštěná) evropská přednorma ENV 50166/1995, kterou vypracovala komise CENELEC.

V intervalu frekvencí od 300 gigahertz do $1,7 \cdot 10^{15}$ Hz (infrachervené, viditelné a ultrafialové záření) se hodnocení expozice laserovému záření uplatněné ve směrnici ministerstva zdravotnictví č. 61 z roku 1982, publikované ve sbírce Hygienické předpisy a oznámené ve Sbírce zákonů nezměnilo a je totožné s obdobnými dokumenty platnými v Evropě (ICNIRP) a v USA (ACGIH). Část návrhu vztahující se k laserovému záření obsahuje proto jen nepodstatné změny ve srovnání s citovanou směrnicí č. 61/1982 sb. Hygienické předpisy. Jsou například přehledněji uspořádány přípustné hodnoty a pro stanovení třídy laseru je zaveden pojem limitu přípustné emise.

Nově návrh stanoví přípustné hodnoty i pro záření nelaserových technologických zdrojů způsobem, který je ve shodě s obdobnými dokumenty platnými v Evropě a v USA .

Realizace návrhu si nevyžádá zvýšené náklady, naopak se v části, týkající se vysokofrekvenčních elektromagnetických polí, náklady spojené s plněním stanovených limitů výrazně sníží.

Zvláštní část

K § 1

Definuje se pojem „neionizující záření“ tak, aby zahrnoval i statická a nízkofrekvenční elektrická a magnetická pole. Dále jsou deklarovány veličiny, které je nutné omezit při expozici osob elektromagnetickému záření a elektrickým a magnetickým polím s frekvencí nižší než 300 GHz. V příloze č. 1 jsou tato omezení vyjádřena číselnými hodnotami těchto veličin.

K § 2

Ustanovení spolu s přílohou č. 3 upravuje způsob, jímž se v oboru frekvencí od 0 Hz do 300 GHz zjišťuje a hodnotí, zda nejsou překročeny nejvyšší přípustné hodnoty pro omezení expozice osob elektromagnetickým polím a záření.

K § 3

Jsou deklarovány veličiny, které je nutné omezit při expozici osob ultrafialovému, viditelnému a infračervenému záření plošných technologických zdrojů a laserových zdrojů.

K § 4

Jsou definovány jednotlivé třídy laserů a opatření k zajištění laserových zařízení tak, aby nemohlo dojít k překročení přípustné expozice osob.

K § 5

Ustanovení upravuje značení laserů tříd II. až IV. a jejich zabezpečení tak, aby bylo chráněno zdraví osob.

K § 6

Stanoví se způsob umístění laserů do prostoru a minimální ochranná opatření.

K § 7

Obsahuje požadavky na technickou dokumentaci laserů.

K § 8

Stanoví se účinnost nařízení vlády tak, aby odpovídala účinnosti zákonů, které provádí, tj. zákona č. 258/2000 Sb. a zákoníku práce ve znění zákona č. 155/2000 Sb. Úprava provádějící zákon č. 258/2000 Sb. řeší ochranu komunálního prostředí; úprava provádějící zákoník práce řeší ochranu pracovního prostředí.

K jednotlivým přílohám

K příloze č. 1

Jsou deklarovány nejvyšší přípustné hodnoty dozimetrických veličin pro frekvence do 300 GHz, a to hustota elektrických proudů indukovaných v těle elektromagnetickým polem, měrný absorbovaný výkon vysokofrekvenčního záření v tkáni těla a hustota zářivého toku. Nepřekročení nejvyšších přípustných hodnot představuje základní požadavek na omezení expozice v uvedeném frekvenčním oboru.

K příloze č. 2

Jsou podrobně definovány pojmy a vztahy použité v různých částech vládního nařízení.

K příloze č. 3

Jsou uvedeny hodnoty dobře měřitelných veličin (referenční hodnoty), jejichž dodržení zaručuje, že nebudou překročeny nejvyšší přípustné hodnoty základních (dozimetrických) veličin, stanovené pro frekvence z intervalu 0 Hz až 300 GHz v příloze č. 1. Referenční hodnoty jsou pomocné a je možné je překročit, jestliže se prokáže, že při posuzované expozici nejsou překročeny nejvyšší přípustné hodnoty pro dozimetrické veličiny stanovené v § 1 a v příloze 1.

K příloze č. 4

Stanoví se přípustné hodnoty pro hustoty zářivého toku, případně pro hustoty energie záření s frekvencí z intervalu od $3 \cdot 10^{11}$ Hz do $1,7 \cdot 10^{15}$ Hz (tj. pro infračervené, viditelné a ultrafialové záření) nelaserových (plošných) technologických zdrojů.

K příloze č. 5

Stanoví se přípustné hodnoty pro expozici osob záření laserů.

K příloze č. 6

Jsou vymezeny pojmy a vztahy potřebné pro hodnocení expozice záření laserů.

Způsob zjišťování expozice osob ultrafialovému, viditelnému a infračervenému záření technologických zdrojů

I. Výklad souvisejících pojmů

1. Laser - kvantový generátor optického záření, využívající stimulované emise záření. Termín je sestaven z počátečních písmen Light Amplification by Stimulated Emission of Radiation.
2. Laserová zařízení - zařízení, v nichž je zabudován laser jako zdroj záření.
3. Spojitý režim generování laserového záření - režim generování laserového záření, při kterém laser vyzařuje nepřetržitě po dobu delší než $2,5 \cdot 10^{-1}$ s.
4. Impulsní režim generování laserového záření - režim generování laserového záření, při kterém je zářivá energie laseru vyzařována ve formě impulsů ne delších než $2,5 \cdot 10^{-1}$ s a s opakovací frekvencí rovnou 1 s^{-1} nebo nižší. Laser pracující v tomto režimu je označován jako impulsní laser.
5. Impulsní režim generování laserového záření s vysokou opakovací frekvencí - režim, při kterém generuje laser impulsy s opakovací frekvencí vyšší než 1 s^{-1} .
6. Laserové aktivní prostředí - prostředí se schopností zesilovat elektromagnetické záření na frekvenci laserového energetického přechodu.
7. Průměr svazku laserového záření - vzdálenost mezi protilehlými body svazku, v nichž je hustota zářivé energie (hustota zářivého toku) rovna $1/e$ násobku maximální hustoty zářivé energie (hustoty zářivého toku) výstupního svazku laseru.
8. Rozbíhavost (divergence) svazku záření - celý úhel rozbíhavosti svazku měřený mezi protilehlými přímkami procházejícími stejnohlými body svazku, v nichž hustota zářivého toku je $1/e$ násobkem maximální hodnoty hustoty zářivého toku v totéž průřezu. Udává se v radiánech.
9. Délka impulsu laserového záření - doba, po kterou zářivý tok laserového výstupního svazku přesahuje hodnotu odpovídající $0,5$ násobku hodnoty maximální.
10. Nejvyšší střední zářivý tok laserového záření - nejvyšší hodnota středního zářivého toku dosažitelná daným laserem.
11. Nejvyšší přípustné hodnoty zářivého toku $P_{\max}$ (zářivé energie $Q_{\max}$) vystupujícího záření laserů – hodnoty, které jsou rozhodující pro zařazení laserů do I. třídy. Expozice těmto hodnotám nemůže způsobit poškození zdraví.
12. Limit přístupné emise - hodnota zářivého toku P (zářivé energie Q) vystupujícího záření laserů, která jsou rozhodující pro zařazení laserů do třídy I. až IV.
13. Hustota zářivé energie u (hustota zářivého toku Ψ) laserového záření - energie (výkon) laserového záření prošlý limitním otvorem dělený obsahem plochy limitního otvoru. Udává se v $\text{J} \cdot \text{m}^{-2}$ ($\text{W} \cdot \text{m}^{-2}$).
14. Střední zářivý tok laserového záření - střední hodnota zářivého toku vystupujícího svazku laseru v daném časovém intervalu; při impulsním vyzařování se počítá z doby podstatně delší než je perioda opakování impulsů.
15. Opakovací frekvence impulsů - počet impulsů laserového záření za jednotku času.

Odůvodnění

Obecná část

Ministerstvo zdravotnictví předkládá návrh nařízení vlády o ochraně před neionizujícím zářením. Návrh je prováděcím právním předpisem k zákonu o ochraně veřejného zdraví a dále k zákoníku práce a zákonu č. 309/2006 Sb., kterým se upravují další požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v pracovněprávních vztazích a o zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při činnosti nebo poskytování služeb mimo pracovněprávní vztahy (zákon o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci).

Návrhem bude nahrazeno dosavadní nařízení vlády č. 480/2000 Sb., o ochraně zdraví před neionizujícím zářením, které bylo vydáno na základě zákona č. 65/1965 Sb., zákoník práce. Tento zákon byl zrušen a na úseku ochrany zdraví při práci a při činnostech a službách mimo pracovněprávní vztahy nahrazen zákonem č. 262/2006 Sb., zákoník práce a zákonem č. 309/2006 Sb. Tím zaniklo zmocnění k vydání nařízení vlády o ochraně před neionizujícím zářením, pokud jde o ochranu zdraví zaměstnance a dosud platné nařízení tedy nelze na tomto úseku ani novelizovat.

Návrh upravuje na úseku ochrany zdraví při práci na základě zákoníku práce a zákona č. 309/2006 Sb. podmínky ochrany zdraví zaměstnance a osob vykonávajících činnosti a poskytujících služby mimo pracovněprávní vztahy (§ 12 zákona č. 309/2006 Sb.) při práci nebo činnosti, při nichž jsou nebo mohou být vystaveni neionizujícímu záření. Rozsah, v jakém se navržená právní úprava vztahuje na osoby vykonávající činnosti nebo poskytující služby mimo pracovněprávní vztahy, plyne z § 12 zákona č. 309/2006 Sb. a provedení tam uváděných ustanovení předloženým návrhem.

Návrhem se na úseku ochrany zdraví při práci transponuje směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/40/ES o minimálních požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví před expozicí zaměstnanců rizikům spojeným s fyzikálními činiteli (elektromagnetickými poli).

Návrhem se dále provádí ustanovení zákona č. 258/2000 Sb., pokud jde o ochranu zdraví fyzických osob v komunálním prostředí a stanovení podmínek pro ochranu zdraví před specifickým zdrojem neionizujícího záření, kterým je laser.

Dosud platné nařízení vlády č. 480/2000 Sb. převzalo nejvyšší přípustné hodnoty a referenční hodnoty ze směrnice komise ICNIRP publikované v roce 1998 v mezinárodním časopise Health Physics. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/40/ES převzala stejné hodnoty jen s několika změnami, které jsou v návrhu nařízení zahrnuty. Jsou to tyto změny: je vypuštěna referenční hodnota 2 tesla pro statické pole, která byla vzhledem k vývoji supravodivých magnetů používaných například v aparaturách pro magnetické rezonanční zobrazování příliš omezující a pro ochranu zdraví byla ponechána jen nejvyšší přípustná hodnota pro hustotu indukovaného proudu v těle exponované fyzické osoby. V souladu s transponovanou směrnicí ES je v návrhu nařízení vztahen požadavek na nepřekročení nejvyšší přípustné hodnoty pro hustotu indukovaného proudu jen na centrální nervovou soustavu (mozek a míchu), čímž se hodnocení expozice nízkofrekvenčnímu poli významně zmírnilo. Dále bylo zpřesněno hodnocení expozice nízkofrekvenčním poli s nesinusovým časovým průběhem. K tomuto účelu byla frekvenční závislost nejvyšší přípustné hodnoty pro hustotu indukovaného proudu doplněna o definici průběhu fáze a odpovídající komplexní závislost vyjádřena analytickou funkcí. Tato úprava se ukazuje jako aktuální vzhledem k rozvoji některých strojírenských technologií, speciálně odporového svařování oceli. Kromě těchto změn se úprava nejvyšších přípustných hodnot a referenčních

hodnot pro elektromagnetická záření a pole s frekvencí do $3 \cdot 10^{11}$ Hz ve srovnání s nařízením vlády č. 480/2000 Sb. nemění.

Návrh byl doplněn v souladu s transponovanou směrnicí ES o bližší vymezení některých povinností zaměstnavatelů podle zákoníku práce, zejména školení zaměstnanců a po formální stránce byl upraven tak, aby byla novela přehlednější než platný právní předpis, a také, aby byly zaměstnavatelům i zaměstnancům lépe srozumitelné poměrně složité fyzikální podklady, z nichž návrh vychází.

Návrh je co do rozsahu širší než transponovaná směrnice 2004/40/ES. Ta upravuje pouze požadavky na ochranu zdraví zaměstnanců. V předkládaném návrhu jsou, obdobně jako v dosavadním nařízení vlády č. 480/2000 Sb., stanoveny na základě zákona o ochraně veřejného zdraví (č. 258/2000 Sb.) opatření k ochraně zdraví osob v komunálním prostředí včetně stanovení přípustných hodnot jejich expozice. V této části návrh přejímá s malými formálními změnami dosavadní právní úpravu.

Dále, obdobně jako nařízení vlády č. 480/2000 Sb., zahrnuje návrh na úseku ochrany zdraví zaměstnance i osob v komunálním prostředí problematiku ochrany zdraví před zářením o frekvenčním rozsahu od $3 \cdot 10^{11}$ Hz do $1,7 \cdot 10^{15}$ Hz, který odpovídá spektrální oblasti sahající od infračerveného záření po ultrafialové záření a speciální část této problematiky, záření laserů. V návrhu jsou opět uplatněny jen formální změny, jako například zpřesnění vyjádření některých matematických vztahů. Zásadnější úpravy, pokud budou potřebné, budou uplatněny až při transpozici směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/25/ES, která má být transponována do 26. dubna 2010.

Navržené datum účinnosti odpovídá termínu transpozice směrnice č. 2004/40/ES.

Návrh nařízení vlády je připraven tak, aby vyhovoval zmocňovacímu ustanovení zákona č. 258/2000 Sb. v platném znění, zákona č. 309/2006 Sb. a zákoníku práce. Tam, kde výslovné zmocnění zákoníku práce nepostačovalo k úplné transpozici práva ES bylo přikročeno k provedení zákoníku práce bez výslovného zmocnění. Tento přístup je v souladu s čl. 78 Ústavy ČR.

Zhodnocení souladu s právem ES/EUS

Navrhovaná právní úprava transponuje směrnici Evropského parlamentu a Rady 2004/40/ES. Řada povinností zaměstnavatelů, vázících se podle cit. směrnice k ochraně zdraví zaměstnance před neionizujícím zářením, je v obecné rovině pro všechny rizikové faktory pracovních podmínek upravena zákonem, a to jak zákoníkem práce, tak zákonem č. 309/2006 Sb. evet. zákonem o ochraně veřejného zdraví. Proto ve srovnávací tabulce jsou u některých ustanovení transponované směrnice uváděna ustanovení citovaných zákonů. Při zpracování srovnávací tabulky se ukázalo, že povinnost obnovovat hodnocení rizik a povinnost uchovávat dokumentaci o vyhledání rizik a přijatých opatřeních ve formě dovolující nahlédnutí do ní, neodpovídá v uvedených zákonech plně minimální úpravě, obsažené v citované směrnici. Byla proto ve srovnávací tabulce uvedena navrhovaná novela zákoníku práce, prováděná novelou zákona o ochraně veřejného zdraví, který má být vládě předložen v listopadu t. r.. Návrh je při zohlednění této navržené zákonné úpravy s transponovanou směrnicí plně slučitelný.

Realizace navrhovaného nařízení vlády nebude mít hospodářský ani finanční dopad na státní rozpočet, na ostatní veřejné rozpočty a nebude mít žádné sociální dopady ani dopady na životní prostředí. Pokud jde o podnikatelské prostředí, přináší návrh zpřesnění požadavků na hodnocení potenciální expozice zaměstnanců a školení zaměstnanců. V obou případech jde

o povinnosti, které jsou v obecné poloze již stanoveny zákoníkem práce. Finanční zátěž, která takto navíc vznikne podnikatelskému prostředí, nelze přesně konkretizovat, přibližný odhad je asi 2 500 Kč na zaměstnance vystaveného neionizujícímu záření za rok.

Navrhovaná právní úprava nebude mít dopad na rovnost žen a mužů.

Zvláštní část

K § 1

Podle prováděných zákonů se vymezuje předmět úpravy. Provádí se jednak zákoník práce na úseku ochrany zdraví při práci a zákon č. 309/2006 Sb. K provedení ustanovení citovaných zákonů se řeší hygienické limity neionizujícího záření, metody a způsob jejich zjišťování a hodnocení a minimální rozsah opatření k ochraně zdraví zaměstnanců, hodnocení rizika neionizujícího záření, minimální rozsah informací zaměstnanců k zajištění ochrany zdraví při práci spojené s expozicí neionizujícímu záření a minimální technická a organizační opatření k omezení expozice zaměstnanců zářením laserů. Úprava vztahující se na zaměstnance se v rozsahu § 12 zákona č. 309/2006 Sb. vztahuje na tzv. samozaměstnavatele.

Dále se provádí § 35 a 36 zákona o ochraně veřejného zdraví a stanoví se nejvyšší přípustné hodnoty expozice fyzických osob v komunálním prostředí neionizujícímu záření, způsob jejího zjišťování a hodnocení, podmínky zařazování laserů do tříd a vybavení laserů výstrahou, údaje technické dokumentace nezbytné k ochraně zdraví a minimální technická a organizační opatření k omezení expozice fyzických osob v komunálním prostředí zářením laserů.

Prováděný § 7 odst. 7 zákona č. 309/2006 Sb. upravuje vzhledem k rizikovým faktorům obecné zmocnění pro stanovení hygienických limitů a dalších podmínek ochrany zdraví při práci. Hygienické limity se pak konkretizují v prováděcích právních předpisech. Pro účely předloženého nařízení se za hygienický limit považuje nejvyšší přípustná hodnota expozice osoby neionizujícím zářením.

Návrhem se neupravují podmínky vystavení pacientů neionizujícímu záření při poskytování zdravotní péče.

K § 2

Uvádí koncepci veličin, které se používají ke kvantitativnímu určení expozice elektromagnetických polí a záření v rozsahu frekvencí od 0 Hz do $3 \cdot 10^{11}$ Hz. Pokud jde o jejich konkrétní hodnoty, stanoví se v příloze č. 1.

K § 3

Uvádí zásady zjišťování a hodnocení míry expozice záření. Úprava umožňuje alternativní přístupy zaměstnavatele ke zjišťování základních údajů potřebných pro hodnocení expozice a jejího zpřesnění za situací, kdy výsledky měření referenčních úrovní nedávají dostatečnou představu o hodnocení expozice struktur organismu, které jsou z hlediska účinku záření kritické.

K § 4

K transpozici směrnice 2004/40/ES se stanoví ukazatele, jejichž hodnocení musí zaměstnavatel při hodnocení rizika neionizujícího záření vzít v úvahu. Transponovaná směrnice, i čl. 14 základní směrnice 89/391/EHS v této souvislosti hovoří o „zdravotní dohledu“. Po zvážení obsahu obou směrnic předkladatel návrhu došel k závěru, že jde o zdravotní dohled prováděný zařízením závodní preventivní péče. Podle mezinárodní úmluvy

o závodní preventivní péči je obsah tohoto druhu zdravotní péče nejen provádění lékařských prohlídek, ale i dohled nad riziky na pracovišti a poradenství zaměstnavatelů.

K § 5

Ustanovení řeší přípustné hodnoty záření s frekvencí od hodnoty 0 Hz do hodnoty $3 \cdot 10^{11}$ Hz a od hodnoty $3 \cdot 10^{11}$ Hz do hodnoty $1,7 \cdot 10^{15}$ Hz. Stanoví se jím i ochrana zdraví zaměstnance před infračerveným, viditelným a ultrafialovým zářením z jiného zdroje než slunečního záření.

K § 6

Stanoví opatření platná pro celou frekvenční oblast neionizujícího záření. Zahrnuje úpravu pracovního prostředí, a dále obecně platná technická i organizační opatření. Zásadním požadavkem je zajišťovat odpovídající údržbu zařízení, která jsou zdrojem záření. Jde zejména o zdroje záření optické části spektra, neboť jejich opotřebení může být za určitých podmínek příčinou nekontrolovatelné expozice. Úprava připouští možnost řešení ochrany zdraví zaměstnanců v případech, kdy technická zařízení nepostačují, osobními ochrannými pracovními prostředky. Toto řešení se uplatňuje zejména, jde-li o záření optické části spektra (ultrafialové, infračervené, viditelné), kde bývá jedinou racionální možností.

K § 7

Stanoví požadavky na obsah školení zaměstnanců, kteří vykonávají práce spojené s expozicí neionizujícímu záření. Požadavky jsou upraveny v rozsahu uvedeném ve směrnici 2004/40 ES.

K § 8

Ustanovením se provádí zákonná úprava obsažená v zákoně o ochraně veřejného zdraví, která v § 35 řeší ochranu zdraví fyzických osob před neionizujícím zářením v komunálním prostředí. Navrhuje se, jako v dosud platném nařízení, upravit stejné nejvyšší přípustné hodnoty pro zaměstnance i fyzické osoby v komunálním prostředí (legislativní zkratka - „ostatní osoby“).

K § 9

Stanoví se zásady pro zařazování laserů do tříd. Toto ustanovení umožňuje na základě jednoduchých ukazatelů rozdělit lasery podle jejich nebezpečnosti pro poškození zdraví. Podle zařazení laseru do třídy jsou pak stanovena opatření k ochraně zdraví zaměstnanců a fyzických osob v komunálním prostředí v § 12. Podklady pro zařazení laseru do třídy jsou uvedeny v technické dokumentaci laseru, jejíž obsah a rozsah je uveden v § 11. Tento přístup se v praxi osvědčil a je výhodný proto, že hodnocení potenciálního rizika pro zdraví nevyžaduje technicky mnohdy složitá měření.

K § 10

Uvádí požadavky na vybavení laserů signalizací chodu a výstražnými texty. Toto vybavení má zásadní význam pro ochranu zdraví osob s ohledem na to, že některé lasery vysílají záření v části spektra, která je neviditelná a lasery pracující v impulsním režimu mohou způsobit těžká poškození při náhodném zásahu kritického orgánu, zejména oka.

K § 11

Stanoví je požadavky na obsah technické dokumentace laseru, z nichž vychází jeho zařazení do příslušné třídy, a dále požadavky, jímž má vyhovovat pracoviště, na němž bude laser

umístěn, a požadavky na jeho správnou montáž a instalaci. Stanoví se údaje, které jsou nezbytné pro ochranu zdraví osob.

K § 12

Stanoví podrobně a diferencovaně opatření k ochraně zdraví před zářením nejnebezpečnějších laserů třídy III.b) a IV. Úprava je společná k ochraně zdraví zaměstnanců při práci a fyzických osob v komunálním prostředí (ostatních osob).

K § 13

Z důvodů uvedených v obecné části odůvodnění se navrhuje dosavadní nařízení vlády o ochraně před neionizujícím zářením zrušit.

K § 14

Účinnost se navrhuje tak, jak stanoví transponovaná směrnice ES, tj. k datu 30. dubna 2008.

K příloze č. 1

Jsou deklarovány nejvyšší přípustné hodnoty dozimetrických veličin pro frekvence do 300 GHz, a to modifikovaná hustota elektrických proudů indukovaných v těle elektromagnetickým polem, měrný absorbovaný výkon vysokofrekvenčního záření v tkáni těla a hustota zářivého toku. Nepřekročení nejvyšších přípustných hodnot představuje základní požadavek na omezení expozice v uvedeném frekvenčním oboru.

Dále stanoví způsob zjišťování nepřekročení nejvyšších přípustných hodnot pro frekvence do 300 GHz. Jsou uvedeny hodnoty dobře měřitelných veličin (referenční hodnoty), jejichž dodržení zaručuje, že nebudou překročeny nejvyšší přípustné hodnoty základních (dozimetrických) veličin. Referenční hodnoty jsou pomocné a je možné je překročit, jestliže se prokáže, že při posuzované expozici nejsou překročeny nejvyšší přípustné hodnoty pro dozimetrické veličiny v příloze 1.

K příloze č. 2

Stanoví se nejvyšší přípustné hodnoty pro hustoty zářivého toku, případně pro hustoty energie záření s frekvencí z intervalu od $3 \cdot 10^{11}$ Hz do $1,7 \cdot 10^{15}$ Hz (tj. pro infračervené, viditelné a ultrafialové záření) nelaserových (plošných) technologických zdrojů. Dále jsou vymezeny pojmy a vztahy potřebné pro hodnocení expozice nelaserovým technologickým zdrojům.

K příloze č. 3

Stanoví se nejvyšší přípustné hodnoty pro expozici osob záření laserů. Jsou definovány jednotlivé třídy laserů a opatření k zajištění laserových zařízení tak, aby nemohlo dojít k překročení přípustné expozice osob. Příloha dále vymezuje pojmy a vztahy potřebné pro hodnocení expozice záření laserů.

Odůvodnění

Obecná část

1. Navrhovaná právní úprava

Věcným důvodem pro novelizaci nařízení vlády č. 1/2008 Sb., o ochraně zdraví před neionizujícím zářením, je dokončení transpozice Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/25/ES ze dne 5. dubna 2006 o minimálních požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví před expozicí zaměstnanců rizikům spojeným s fyzikálními činiteli, resp. optickým zářením z umělých zdrojů. Tato směrnice nebyla v platném právním předpisu v celém rozsahu transponována. Upravované oblasti, které se navrhuje novelizovat, se v zásadě odvíjí od obsahu citované směrnice.

2. Soulad navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem České republiky, s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána, slučitelnost s právními akty Evropských společenství

Předkládaný návrh novely nařízení vlády je v souladu s ústavním pořádkem České republiky a s mezinárodními smlouvami, kterými je Česká republika vázána. Předpis je plně slučitelný s právem EU.

3. Předpokládaný hospodářský a finanční dopad navrhované právní úpravy na státní rozpočet, ostatní veřejné rozpočty, na podnikatelské prostředí České republiky

Realizace uvedeného návrhu nebude mít hospodářský ani finanční dopad na státní rozpočet, na ostatní veřejné rozpočty.

4. Předpokládané sociální dopady a dopady na životní prostředí

Navrhovaná úprava nebude mít negativní sociální dopady ani dopady na životní prostředí.

5. Zhodnocení platného právního stavu a dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k rovnosti mužů a žen

Navrhovaná právní úprava nemá vliv na rovné postavení mužů a žen.

6. Hodnocení dopadů regulace

6.1 Důvod předložení

Důvodem předložení návrhu novely nařízení vlády je dokončení transpozice Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/25/ES ze dne 5. dubna 2006 o minimálních požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví před expozicí zaměstnanců rizikům spojeným s fyzikálními činiteli resp. optickým zářením z umělých zdrojů.

6.2 Název

Novela nařízení vlády, o ochraně zdraví před neionizujícím zářením.

6.3 Identifikace problému, cílů, kterých má být dosaženo a rizik spojených s nečinností

Cílem novely nařízení vlády je doplnit další oblast neionizujícího záření, kterou je optické záření včetně jeho klasifikace, pojmosloví, hygienických limitů a minimálních opatření k ochraně zdraví zaměstnanců při práci. Současně se blíže specifikuje definice laseru a v souladu s určenou normou ČSN EN 60825-1 Bezpečnost laserových zařízení Část 1:

Klasifikace zařízení a požadavky, která je českou verzí normy EN 60825:2007 se na ní odkazuje při nové klasifikaci třídy laserů.

6.4 Návrh variant řešení

NULOVÁ VARIANTA

Ponechává se stávající právní úprava.

Nedoporučuje se s ohledem na nutnost dokončení transpozice směrnice.

VARIANTA ŘEŠENÍ

Je nezbytné plně transponovat citovanou směrnici a postupovat v zařazování laserů podle určené normy.

ALTERNATIVNÍ VARIANTA

Alternativní varianta k dané úpravě se nenabízí.

6.5 Vyhodnocení nákladů a přínosů

NULOVÁ VARIANTA

Zjišťování úrovně neionizujícího záření je součástí ověřování dodržování hygienických limitů rizikových faktorů, mezi které se toto záření rovněž zařazuje.

VARIANTA ŘEŠENÍ

Mimo měření, které lze provádět jen autorizovanou osobou podle zákona o ochraně veřejného zdraví je možnost úrovně neionizujícího záření zjistit i pomocí výpočtové metody.

Navrhovaná úprava se týká každého zaměstnavatele, včetně osob zaměstnávajících rodinné příslušníky.

6.6 Konzultace

Navrhovaná úprava byla konzultována odbornými sekcemi zabývajícími se problematikou ochrany zdraví při práci.

6.7 Implementace a vynucování

Navrhované řešení **nezasahuje do stávajícího rámce vynucování**, neboť jde o jeden ze základních požadavků k ochraně zdraví při práci spojené s neionizujícím zářením platný již od 1. ledna 2001 přijetím zákona č. 155/2000 Sb., zákoník práce v současnosti **upraveným** v zákoně č. 262/2006 Sb., zákoník práce v platném znění. Z toho i vyplývá, že při jeho nesplnění se zaměstnavateli ukládá sankce, jež je stanovována s ohledem na přiměřenost dosahu správního deliktu.

Pokud se týká **zajištění prostředků na výkon státní správy** navrhovaná **úprava** nezasahuje do finanční zátěže úřadů ve smyslu Metodiky stanovení plánovaných nákladů na výkon státní správy.

6.8 Přezkum účinnosti

Jako **ukazatel** účinnosti se použije statistické vyhodnocení počtu měření, které je součástí každoročně předkládané „Zprávy o činnosti orgánů ochrany veřejného zdraví v oblasti ochrany zdraví při práci“.

6.9 Návrh řešení – závěrečné shrnutí

Doporučuje se k dalšímu řešení **VARIANTA ŘEŠENÍ.**

Hodnocení dopadů regulace o úpravě optického záření částečně odpovídá bodu 3 Obecných zásad, neboť jde o novou úpravu, avšak obsah této úpravy lze posoudit jen jako technickou a pojmovou změnu, neboť již současná právní úprava zahrnuje přípustné hygienické limity a minimální opatření k ochraně zdraví zaměstnanců při práci. Navrhovanou úpravou se docílí zpřesnění jednotlivých oblastí záření, které se obecně označuje, jako záření neionizující. Zpřesnění a doplnění některých terminologických popisů má pak přispět k tomu, aby se sjednotilo v rámci EU nejen jejich posuzování, ale i označování, jako je tomu u laserů.

Zvláštní část

K bodu 1

Doplňuje se odkaz na směrnici ES o optickém záření, která je důvodem k vydání této novely.

K bodu 2

Zpřesňuje se vymezení frekvenčního rozsahu záření, pro který předpis stanoví nejvyšší přípustné hodnoty expozice záření pro fyzické osoby v komunálním prostředí.

K bodu 3

Vyjadřuje, že předpis upravuje hodnocení rizika pro celou frekvenční oblast neionizujícího záření.

K bodu 4

Vyjadřuje, že předpis upravuje referenční hodnoty expozice záření jen pro uvedenou frekvenční oblast. Pro oblast optického záření nejsou referenční hodnoty stanoveny.

K bodu 5

Úprava má odstranit chybu, která nebyla odkryta při korektuře před vydáním stávajícího předpisu. Referenční hodnota pro hustotu zářivé energie byla přechodem z nařízení vlády č. 480/2000 Sb. na 1/2008 Sb. zrušena.

K bodu 6

Vyjadřuje, že se úprava týká zaměstnanců exponovaných záření v rozsahu uvedené frekvenční oblasti. Pokud jde o zaměstnance exponované záření v optické frekvenční oblasti, jsou vzhledem k jinému spektru účinků záření v této oblasti požadavky související s ochranou zdraví uvedeny separátně v § 12 návrhu.

K bodu 7

Část čtvrtá rozšiřuje text o podrobnější požadavky obsažené ve směrnici ES 25/2006.

§ 8 vymezuje definice použité v tomto předpisu.

§ 9 odkazuje na určenou normu, a to na rozdíl od dosavadního předpisu, který definoval rozdělení laserů do tříd poněkud odlišným způsobem. Nový přístup se navrhuje v zájmu harmonizace s nově zaváděnými technickými normami.

§ 10 je ponechán v úpravě uvedené v dosavadním předpisu. Jeho obsahem jsou údaje, které umožňují jednoduše zhodnotit alespoň orientačně riziko při zacházení s lasery.

§ 11 upravuje pro oblast optického záření zjišťování objektivních podkladů pro hodnocení míry expozice optického záření obdobně, jak je stanoví zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví pro vysílače v oboru radiokomunikací, a dále obsahuje požadavky, které musí být respektovány při hodnocení závažnosti expozice zaměstnanců optickému záření.

§ 11a upravuje soubor požadavků na ochranu zdraví při práci spojené s expozicí optickému záření v souladu s výše zmíněnou směrnicí ES. Požadavky jsou v plném rozsahu převzaty z této směrnice.

K bodu 8

Úprava koeficientu v uvedeném vzorci pro fyziologický filtr má odstranit chybu, která nebyla odkryta při korektuře před vydáním stávajícího předpisu.

K bodu 9

Úprava má odstranit chybu, která nebyla odkryta při korektuře před vydáním stávajícího předpisu. Referenční hodnota pro hustotu zářivé energie byla přechodem z nařízení vlády č. 480/2000 Sb. na 1/2008 Sb. zrušena.

K bodu 10

Úprava má odstranit chybu, která nebyla odkryta při korektuře před vydáním stávajícího předpisu.

K bodu 11

Úprava má odstranit chybu, která nebyla odkryta při korektuře před vydáním stávajícího předpisu.

K bodu 12

Úprava má odstranit chybu, která nebyla odkryta při korektuře před vydáním stávajícího předpisu.

K bodu 13

Úprava je nezbytná s ohledem na změny provedené v bodě 2.

K bodu 14

Tabulky, které je navrženo vypustit, jsou v současném předpisu základním podkladem pro zařazení laserů do tříd. Nově se navrhuje lasery zařazovat do tříd podle výše zmíněné normy. Kritéria pro toto zařazování se poněkud liší od kritérií stávajících, která jsou obsažena v tabulkách navržených k vyřazení.

ODŮVODNĚNÍ

OBECNÁ ČÁST

1. Důvod předložení navrhované právní úpravy

1.1 Název

Nařízení vlády o ochraně zdraví před neionizujícím zářením.

1.2 Definice problému a cíl návrhu právního předpisu

V současné době je v České republice expozice neionizujícímu záření upravována nařízením vlády č. 1/2008 Sb., o ochraně zdraví před neionizujícím zářením, ve znění nařízení vlády č. 106/2010 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 1/2008 Sb., o ochraně zdraví před neionizujícím zářením, jakožto prováděcím předpisem zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Věcným důvodem pro vydání nového právního předpisu, kterým dojde ke zrušení aktuálně platného nařízení vlády č. 1/2008 Sb., jehož součástí je transpozice směrnice Evropského parlamentu a Rady o minimálních požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví před expozicí zaměstnanců rizikům spojeným s fyzikálními činiteli (elektromagnetickými poli) č. 2004/40/ES (dále i jen „směrnice 2004/40/ES“), je transpozice směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/35/EU ze dne 26. června 2013 o minimálních požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví před expozicí zaměstnanců rizikům spojeným s fyzikálními činiteli (elektromagnetickými poli) (dvacátá samostatná směrnice ve smyslu čl. 16 odst. 1 směrnice 89/391/EHS) o zrušení směrnice 2004/40/ES (dále i jen „směrnice 2013/35/EU“). Nařízení vlády č. 1/2008 Sb. plně transponovalo směrnici 2004/40/ES.

Pro kompletnost uvádíme, že směrnice 2004/40/ES byla po přijetí před sedmi roky podrobena poměrně obsáhlé kritice skupin uživatelů pracujících se zařízeními magnetického rezonančního zobrazování. Kritika spočívala v nastavení příliš přísných limitů pro statické magnetické pole, které omezovaly rozvoj této nepostradatelné diagnostické metody moderní medicíny. Evropská komise proto rozhodla o odložení účinnosti směrnice z roku 2008 na rok 2012 a zpracovala studii o možných zdravotních dopadech na osoby používající magnetickou rezonanci a dále studii o socioekonomických dopadech na zavedení směrnice v členských státech EU. Na základě uvedeného byla Evropskou komisí zpracována nová směrnice 2013/35/EU, která směrnici 2004/40/ES nahrazuje. Směrnice 2013/35/EU je převážně inspirována novelizovaným doporučením organizace ICNIRP (International Commission on Non-Ionizing Radiation Protection), která v roce 2009 vydala novelizaci svého doporučení v oblasti statických polí (problematika magnetického rezonančního zobrazování) a v roce 2010 vydala novelizaci doporučení v oblasti nízkých frekvencí.

Ve znění nového právního předpisu je zakotvena i již provedená a platná transpozice směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/25/ES ze dne 5. dubna 2006 o minimálních požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví před expozicí zaměstnanců rizikům spojeným s fyzikálními činiteli (optickým zářením z umělých zdrojů) (devatenáctá samostatná směrnice ve smyslu čl. 16 odst. 1 směrnice 89/391/EHS) (dále jen „směrnice 2006/25/ES“). Směrnice 2006/25/ES byla transponována již do nařízení vlády č. 1/2008 Sb. Transpozice se týkala

optických frekvencí, záření o frekvencích vyšších než $3 \cdot 10^{11}$ Hz, což je oblast, která v navrhovaném právním předpisu doznala jen nepatrných změn, nebyly dotčeny ani expoziční limity ani povinnosti zaměstnavatele.

Navrhované nařízení vlády pak upravuje mj. minimální požadavky na pracovní prostředí tak, aby bylo chráněno zdraví a bezpečnost pracovníků před expozicí rizik spojených s elektromagnetickými poli. Současně upravuje i zjišťování a hodnocení expozice, včetně stanovení minimální hranice ochrany zdraví a opatření k ochraně zdraví dotčených osob (zejména podmínky technické dokumentace, označení rizikových pracovišť).

1.3 Popis existujícího právního stavu

Předmětnou problematiku v současnosti upravuje nařízení vlády č. 1/2008 Sb., o ochraně zdraví před neionizujícím zářením, které nabylo účinnosti dnem 30. dubna 2008. Toto nařízení vlády bylo jednou novelizováno a to nařízením vlády č. 106/2010 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 1/2008 Sb.

2. Soulad navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem České republiky, s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána, slučitelnost s právními akty Evropské unie

Návrh nového právního předpisu – nařízení vlády – je v souladu s ústavním pořádkem České republiky.

Návrh nařízení vlády je dále slučitelný se souvisejícími právními předpisy České republiky, kterými jsou:

Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů,

Zákon č. 309/2006 Sb., kterým se upravují další požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v pracovněprávních vztazích a o zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při činnosti nebo poskytování služeb mimo pracovněprávní vztahy (zákon o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci), ve znění pozdějších předpisů,

Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů,

Zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách), ve znění pozdějších předpisů,

Zákon č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách, ve znění pozdějších předpisů.

Otázky spojené s ochranou před neionizujícím zářením nejsou předmětem úpravy mezinárodních smluv, kterými je česká republika vázána, a ani se žádné takovéto mezinárodní smlouvy na předmětnou oblast nevztahují.

Návrh nařízení vlády je plně slučitelný s právem Evropské unie. Konkrétně je slučitelný s právními akty práva Evropské unie, kterými jsou:

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/35/EU ze dne 26. června 2013 o minimálních požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví před expozicí zaměstnanců

rizikům spojeným s fyzikálními činiteli (elektromagnetickými poli) (dvacátá samostatná směrnice ve smyslu čl. 16 odst. 1 směrnice 89/391/EHS) o zrušení směrnice 2004/40/ES, Směrnice 2006/25/ES ze dne 5. dubna 2006 o minimálních požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví před expozicí zaměstnanců rizikům spojeným s fyzikálními činiteli (optickým zářením z umělých zdrojů) (devatenáctá samostatná směrnice ve smyslu čl. 16 odst. 1 směrnice 89/391/EHS).

3. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy se zákonem, k jehož provedení je navržena, včetně souladu se zákonným zmocněním k jejímu vydání

Vydání tohoto právního předpisu je vládě uloženo ustanovením § 108 odst. 3 zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, k provedení § 35 odst. 2 a § 36 tohoto zákona, dále podle § 21 písm. a) zákona č. 309/2006 Sb., kterým se upravují další požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v pracovněprávních vztazích a o zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při činnosti nebo poskytování služeb mimo pracovněprávní vztahy (zákon o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci), ve znění pozdějších předpisů, k provedení § 6 odst. 2 a § 7 tohoto zákona, a k provedení zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů. S přihlédnutím k obecnému postavení zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, a ustanovení § 101 odst. 1 zákona, ze kterého vyplývá, že zaměstnavatel je povinen zajistit bezpečnost a ochranu zdraví zaměstnanců při práci s ohledem na rizika možného ohrožení jejich života a zdraví, která se týkají výkonu práce, je třeba tyto povinnosti blíže konkretizovat prostřednictvím tohoto nařízení. Ustanovením § 107 zákona je konstatována provázanost na úrovni bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v pracovněprávních vztazích se zákonem č. 309/2006 Sb., kterým se upravují další požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v pracovněprávních vztazích a o zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při činnosti nebo poskytování služeb mimo pracovněprávní vztahy (zákon o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci), ve znění pozdějších předpisů.

4. Předpokládaný hospodářský a finanční dopad navrhované právní úpravy na státní rozpočet, ostatní veřejné rozpočty, na podnikatelské prostředí České republiky

Realizace nařízení nebude mít hospodářský ani finanční dopad na státní rozpočet ani na ostatní veřejné rozpočty.

Dotčenými subjekty, na něž návrh nařízení vlády bude mít přímý dopad, jsou provozovatelé zařízení produkujících neionizující záření, kteří musí zaručit, že fyzické osoby nejsou exponovány neionizujícímu záření více, než připouští stávající nařízení vlády č. 1/2008 Sb., o ochraně zdraví před neionizujícím zářením, ve znění nařízení vlády č. 106/2010 Sb. Navrhované nařízení vlády vycházející ze změny příslušné směrnice mírně zvýší nejvyšší přípustné hodnoty oproti stávajícímu předpisu. Zvýšení limitů však nepovede ke zvýšení rizika z expozice a je pouze odrazem dnešní dozimetrie a současných fyziologických modelů, které dosahují mnohem vyšší přesnosti.

Předpokládá se tedy pozitivní dopad na podnikatelské subjekty u těch zaměstnavatelů, kteří při platnosti současné legislativy musí omezovat pohyb pracovníků a jejich práci. Jedná se především o zařízení magnetické rezonance a některé typy elektrického záření.

V návaznosti na zahájení procesu technické notifikace Úřadem pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví v souladu se zněním směrnice Evropského parlamentu a Rady 98/34/ES ze dne 22. června 1998 o postupu při poskytování informací v oblasti norem a technických předpisů a předpisů pro služby informační společnosti bylo požadavkem Evropské komise Ministerstvo zdravotnictví vyzváno k provedení analýzy konkurenceschopnosti navrhovaného nařízení vlády, jenž obsahuje transpozici dvou předmětných směrnic Evropského parlamentu a Rady a dále zahrnuje technická specifika národní úpravy. Z provedené analýzy konkurenceschopnosti jednoznačně vyplývá, že předložený návrh nařízení vlády nepřináší výrobcům negativní ekonomické, sociální a environmentální dopady, přímé či nepřímé dopady na konkurenceschopnost výrobků. Nejsou dotčeny přímo ani nepřímo jednotlivé sektory v rámci cenové ani nákladové konkurenceschopnosti, inovace ani mezinárodní konkurenceschopnosti v rámci vnitřního trhu Evropské unie a zahraničního trhu mimo území Evropské unie.

5. Předpokládané sociální dopady a dopady na životní prostředí

Navrhovaná úprava nebude mít negativní sociální dopady, a to ani na specifické skupiny obyvatel, když nemá dopad na národnostní menšiny, osoby sociálně slabé a osoby se zdravotním postižením. Současně navrhovaná právní úprava nepředpokládá ani dopady na životní prostředí.

6. Zhodnocení platného právního stavu a dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k zákazu diskriminace

Navrhovaná právní úprava nemá vliv na rovné postavení mužů a žen. Navrhovaná právní úprava není v rozporu a nestanovuje odchylky ve vztahu k zákazu diskriminace. Rovněž není v rozporu se zákonem č. 198/2009 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (antidiskriminační zákon), ve znění pozdějších předpisů.

7. Hodnocení dopadů regulace

Obsah právní úpravy lze posoudit jen jako technickou a pojmovou změnu, neboť již současná právní úprava zahrnuje přípustné hygienické limity a minimální opatření k ochraně zdraví zaměstnanců při práci. Navrhovanou úpravou se docílí zpřesnění hodnocení v jednotlivých frekvenčních oblastech. Z výše uvedených důvodů a v souladu s Plánem legislativních prací vlády na rok 2015 nebyla k návrhu nařízení RIA vypracována.

8. Zhodnocení korupčního rizika

Navrhovaná právní úprava nepřináší s sebou zvýšení korupčního rizika.

9. Zhodnocení dopadů na ochranu soukromí a osobních údajů

Nové nařízení vlády nebude mít dopady na ochranu soukromí a osobní údaje.

10. Konzultace

Problematika byla konzultována zejména se Státním zdravotním ústavem v Praze Národní referenční laboratoří pro neionizující záření.

ZVLÁŠTNÍ ČÁST:

K § 1

Toto ustanovení stanoví, co je předmětem úpravy předmětného nařízení. Nařízení tedy upravuje přípustné hodnoty neionizujícího záření ve frekvenční oblasti od 0 Hz do 1,7·10¹⁵ Hz pro osoby pohybující se v pracovním i komunálním prostředí stanovené následujícími směrnicemi, jež jsou do právního předpisu transponovány. Těmi jsou směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/35/EU ze dne 26. června 2013 o minimálních požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví před expozicí zaměstnanců rizikům spojeným s fyzikálními činiteli (elektromagnetickými poli) (dvacátá samostatná směrnice ve smyslu čl. 16 odst. 1 směrnice 89/391/EHS) o zrušení směrnice 2004/40/ES, směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/25/ES ze dne 5. dubna 2006 o minimálních požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví před expozicí zaměstnanců rizikům spojeným s fyzikálními činiteli (optickým zářením z umělých zdrojů) (devatenáctá samostatná směrnice ve smyslu čl. 16 odst. 1 směrnice 89/391/EHS). Současně je normováno, že předmětem nařízení je i zjišťování a hodnocení expozice, včetně stanovení minimální hranice ochrany zdraví a opatření k ochraně zdraví dotčených osob (zejména podmínky technické dokumentace, označení rizikových pracovišť). Obsahově shodné s nařízením vlády č. 1/2008 Sb.

K § 2

Ustanovení § 2 vymezuje osoby a poskytované služby, na které se předmětný právní předpis nevztahuje. Jedná se především o vyjmutí expozičních situací, při kterých jsou osoby zcela dobrovolně a vědomě exponovány neionizujícímu záření. Příkladem může být použití speciálních přístrojů k péči o tělo. Typickým zástupcem této skupiny je expozice v soláriích a kosmetických studiích. U daných služeb nepřekročení nejvyšších přípustných hodnot totiž zaručuje, že exponovaná osoba je chráněna proti bio-fyzikálním účinkům neionizujícího záření. To v případě UV záření (solárium) znamená, že nesmí dojít ani k libovolně malému opálení pokožky. V případě, že by však nejvyšší přípustné hodnoty byly zavedeny bez výjimky, znamenalo by to úplný zákaz solárií, kosmetických studií a laserů v komunálním prostředí. V poslední řadě je zúžena působnost nařízení vlády v oblasti **infračervených** vlnových délek pouze na akutní popálení. Přehřátí organismu infračerveným zářením (úpal) nezahrnuje.

Ochranu proti přehřátí organismu v pracovním prostředí řeší předpisy týkající se fyziologie práce. V komunálním prostředí by legislativní kontrola úpalu byla velmi problematická s ohledem na množství běžně používaných zdrojů infračerveného záření (kamna, krby, topidla, apod.). Ochrana zdraví je v těchto případech většinou zajištěna přirozenou averzí člověka k vysoké teplotě.

K § 3

Ustanovení definuje pojmy používané právním předpisem a uvádí koncepci veličin používaných se ke kvantitativnímu určení expozice elektromagnetických polí a záření v

rozsahu frekvenční oblasti od 0 Hz do $1,7 \cdot 10^{15}$ Hz. Obdobně je zde definováno koherentní a nekoherentní optické záření. Současne jsou definovány nejvyšší přípustné mezní hodnoty a referenční hodnoty velikosti přímo měřitelných parametrů neionizujícího záření ve frekvenční oblasti od 0 Hz do $3 \cdot 10^{11}$ Hz. Obsahově shodné s nařízením vlády č. 1/2008 Sb.

K § 4

Předmětné ustanovení uvádí zásady zjišťování a hodnocení míry expozice neionizujícího záření. Zavádí se ekvivalence měření a výpočtu. Dále je upravena nadřazenost nejvyšších přípustných hodnot nad hodnotami referenčními. Ustanovení se současně odkazuje na přílohy obsahující nejvyšší přípustné a referenční hodnoty. V poslední řadě jsou ustanovením řešeny nejistoty hodnocení expozice.

K § 5

Toto ustanovení uvádí výčet ukazatelů, jejichž hodnocení musí provozovatel zařízení generujícího neionizující záření vzít v úvahu při vztahu expozice a ochrany zdraví osob před neionizujícím zářením. Vedle opatření, která náleží tematicky do oboru hygieny, jsou v zájmu dodržení požadavků na transpozici směrnic uvedeny i požadavky, které se týkají bezpečnosti práce a požární ochrany. Obsahově shodné s nařízením vlády č. 1/2008 Sb.

K § 6

Upravují se technická a organizační opatření nutná k ochraně zdraví zaměstnanců. Ustanovení dále upravuje požadavky, jimž má vyhovovat pracoviště, na němž bude umístěn laser, a požadavky na jeho správnou montáž a instalaci. V neposlední řadě ustanovení uvádí požadavky na vybavení signalizací chodu laserů či obdobná technická a organizační opatření k předcházení nahodilého zásahu kritických orgánů lidského těla. Obsahově shodné s nařízením vlády č. 1/2008 Sb.

K § 7

Ustanovení upravuje požadavky na minimální rozsah informací poskytnutých zaměstnanci, jenž vykonává práci spojenou s expozicí neionizujícímu záření. Požadavky jsou upraveny v rozsahu transponovaných směrnic Evropského parlamentu a Rady. Obsahově shodné s nařízením vlády č. 1/2008 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

K § 8

Předmětné ustanovení uvádí požadavky na obsah technické dokumentace laseru, především zařazení laseru do příslušné třídy, dle normy, a uvedení parametrů laseru, bez nichž není možné vyhodnocení expozice. Jedná se o specifikaci vyžadovanou ustanovením § 36 zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Obsahově shodné s nařízením vlády č. 1/2008 Sb.

K § 9

Toto ustanovení upravuje bezpečnostní značky. Bezpečnostní značky jsou v praxi velmi důležitou pomůckou pro zamezení nadlimitní expozice a to jak v pracovním, tak v komunálním prostředí.

K § 10

Účinností tohoto nařízení se navrhuje zrušit nejen nařízení vlády č. 1/2008 Sb., o ochraně zdraví před neionizujícím zářením, ale i nařízení vlády č. 106/2010 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 1/2008 Sb., o ochraně zdraví před neionizujícím zářením.

K § 11

Jelikož nařízení vlády transponuje dvě směrnice Evropského parlamentu a Rady a současně obsahuje i návrh národní úpravy dané oblasti bylo nutné v souladu se směrnicí Evropského parlamentu a Rady 98/34/ES ze dne 22. června 1998 o postupu při poskytování informací v oblasti norem a technických předpisů a předpisů pro služby informační společnosti právní předpis předložit Evropské komisi k provedení technické notifikace.

K § 12

Členské státy se zavázaly do svého právního systému transponovat směrnici Evropského parlamentu a Rady 2013/35/EU ze dne 26. června 2013 o minimálních požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví před expozicí zaměstnanců rizikům spojeným s fyzikálními činiteli (elektromagnetickými poli) (dvacátá samostatná směrnice ve smyslu čl. 16 odst. 1 směrnice 89/391/EHS) o zrušení směrnice 2004/40/ES do 1. 6. 2016. Předmětná směrnice vychází z nejnovějších vědeckých poznatků na poli ochrany zdraví před neionizujícím zářením. Z důvodu přenesení těchto vědeckých poznatků v co nejkratším možném termínu je navrhována účinnost nařízení ke dni 1. října 2015.

K příloze č. 1

Tato příloha deklaruje nejvyšší přípustné hodnoty dozimetrických veličin pro frekvence do 300 GHz, a to modifikovanou intenzitu elektrického pole, měrný absorbovaný výkon vysokofrekvenčního záření v tkáni těla a hustotu zářivého toku. Nepřekročení nejvyšších přípustných hodnot představuje základní požadavek na omezení expozice v uvedeném frekvenčním oboru. Dále stanovuje hodnoty dobře měřitelných veličin (referenční hodnoty), jejichž dodržení zaručuje, že nebudou překročeny nejvyšší přípustné hodnoty základních (dozimetrických) veličin. Referenční hodnoty jsou pomocné a je možné je překročit, jestliže se prokáže, že při posuzované expozici nejsou překročeny nejvyšší přípustné hodnoty pro dozimetrické veličiny v příloze 1.

Nejvyšší přípustné hodnoty a referenční hodnoty jsou v oblasti velmi nízkých frekvencí (< 1 Hz) sníženy oproti transponované směrnici 2013/35/EU. Důvodem je, že navrhovaný předpis, na rozdíl od směrnice, pokrývá i závrať způsobenou pohybem ve statickém magnetickém poli. Jedná se o reakci na ICNIRP 2014, který směrnice nemohla vzít v úvahu.

K příloze č. 2

Příloha stanovuje nejvyšší přípustné hodnoty pro hustoty zářivého toku, případně pro hustoty energie záření s frekvencí z intervalu od $3 \cdot 10^{11}$ Hz do $1,7 \cdot 10^{15}$ Hz (tj. pro infračervené, viditelné a ultrafialové záření) nelaserových (plošných) technologických zdrojů. Dále jsou vymezeny pojmy a vztahy potřebné pro hodnocení expozice nelaserovým technologickým zdrojům. Obsahově shodné s nařízením vlády č. 1/2008 Sb.

K příloze č. 3

Stanovují se nejvyšší přípustné hodnoty pro expozici osob záření laserů a vymezuje pojmy a vztahy potřebné pro hodnocení expozice záření laserů. Obsahově shodné s nařízením vlády č. 1/2008 Sb.